

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 287/2022-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Miroslavom Balážom, Sládkovičova 8, Prešov, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 13 Co 1/2022-115 z 2. februára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 14. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 21 ods. 3 ústavy a základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy uznesením krajského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať mu primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) sa pod sp. zn. 7 C 91/2020 vedie konanie o žalobe mesta Prešov (ďalej len „žalobca“), ktorou sa proti sťažovateľovi domáha vypratania nehnuteľnosti vlastnenej žalobcom. Sťažovateľ v tomto konaní podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia a žiadal, aby súd uložil žalobcovi vykonať všetky potrebné úkony pre zabezpečenie dodávky zemného plynu do predmetného bytu a súčasne aby sťažovateľovi uložil povinnosť uhrádzať pravidelne platby za dodávku plynu.

3. Okresný súd uznesením zo 16. decembra 2021 návrh sťažovateľa zamietol. V dôvodoch rozhodnutia zhrnul, že žalobca mal uzatvorenú nájomnú zmluvu s matkou sťažovateľa na dobu určitú, od 1. septembra 2013 do 28. februára 2014. Matka sťažovateľa užívala predmetný byt od 1. marca 2014 až do svojej smrti (2. november 2018) bez právneho dôvodu. Medzi žalobcom

a sťažovateľom nikdy žiaden zmluvný vzťah nevznikol, a teda obdobne užíva byt bez právneho dôvodu. Okresný súd tiež uviedol, že v doterajšom priebehu sporu sťažovateľ nepreukázal svoje tvrdenia o tom, že uhradil všetky nedoplatky na platbách spojených s užívaním bytu, ani že zodpovedne a pravidelne hradí všetky poplatky spojené s užívaním bytu, ako je nájomné, voda a elektrická energia. Okresný súd považoval za krajne nespravodlivé, aby za daných okolností uložil vlastníkovi bytu povinnosť žiadanú v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ak nemal za preukázané splnenie si povinností samotného sťažovateľa vo vzťahu k platbám spojeným s užívaním bytu, ktorý obýva bez právneho dôvodu. Okrem toho poukázal na materiálnu nevykonateľnosť navrhovaného petitu v časti, ktorou sťažovateľ žiadal, aby mu súd uložil povinnosť uhrádzať platby za dodávky zemného plynu, keďže z neho nie je zrejmá výška tejto platby ani subjekt, voči ktorému si má sťažovateľ túto povinnosť plniť.

4. Proti rozhodnutiu okresného súdu sa sťažovateľ odvolal. Krajský súd sa s názorom súdu prvej inštancie stotožnil a napadnutým uznesením potvrdil jeho rozhodnutie, pretože rovnako nevzhladol potrebu bezodkladnosti úpravy pomerov medzi stranami sporu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojich práv. Napadnutému uzneseniu vyčíta nedostatočnosť vysporiadania sa s jeho odvolacími námietkami. Považuje ho za formalistické, mechanické a nezohľadňujúce obsah a funkcie neodkladného opatrenia. Tvrdí, že sa stal dobromyseľným užívateľom bytu po smrti svojej matky, ktorá mala uzatvorenú nájomnú zmluvu, aj keď len na dobu určitú. Nedisponuje písomnou zmluvou o nájme bytu, no byt užíva nepretržite od roku 2007, a preto je potrebné tento byt považovať za jeho obydlie. Žalobca nemal podľa názoru sťažovateľa vedomosť o absencii písomnej nájomnej zmluvy a jediným motívom k podaniu žaloby boli jeho dlhy na úhradách spojených s užívaním bytu, ktoré však ešte v priebehu konania uhradil. Sťažovateľ preukazoval splnenie podmienky bezodkladnosti úpravy pomerov predovšetkým nastupujúcim zimným obdobím, bol rozhodnutý za odber plynu riadne platiť, svojím návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia nikoho nepoškodzoval a žiadne vlastnícke práva žalobcu neobmedzoval. Svojím návrhom sledoval slušné a primerané naplnenie jeho základného práva na bývanie v byte, kde so súhlasom žalobcu býva už 15 rokov. Zdôrazňuje, že ide o byt vo vlastníctve žalobcu, ktorý je účelovo vymedzený k bývaniu najslabších sociálnych vrstiev obyvateľstva, pričom do tejto skupiny patrí aj on ako osoba s obmedzeným príjmom a zdravotne ťažko postihnutá v dôsledku *diabetes melitus*.

6. Podľa názoru sťažovateľa by mal ústavný súd preskúmať, či a v akej miere spadá napadnuté uznesenie do pôsobnosti označených článkov ústavy, či ho možno považovať za zasahujúce do práv sťažovateľa a či je možné tento zásah z ústavného hľadiska ospravedlniť.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka o porušení práv sťažovateľa uznesením krajského súdu, ktorým ako odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí jeho návrhu na vydanie neodkladného opatrenia.

8. Z hľadiska sťažovateľom uplatnenej argumentácie ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu ústavných sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením, zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, že nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania (spravidla) nezasahuje konečným spôsobom. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o vydaní neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie, resp. zrušenie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (I. ÚS 50/2019, IV. ÚS 17/2019, I. ÚS 257/2019).

9. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu. Rozhodnutie o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.

10. Ústavný súd je toho názoru, že sťažovateľom napadnuté uznesenie krajského súdu nenesie také známky zjavnej svojvôle, aby vyžadovalo zásah ústavného súdu. Krajský súd ústavne akceptovateľným spôsobom objasnil skutkový základ veci a aplikáciu právnej úpravy neodkladného opatrenia, ktorá nie je v rozpore s jej zmyslom a účelom. Hoci sa závery krajského súdu opierajú o pomerne stručné odôvodnenie (nadväzujúce na závery okresného súdu), možno ho považovať za dostatočné na to, aby z neho bolo možné zistiť dôvody nevyhovenia návrhu sťažovateľa (m. m. I. ÚS 236/2019 – bod 23.1 či I. ÚS 238/2019 – bod 30). To v plnej miere zodpovedá skutočnosti, že ide o odôvodnenie rozhodnutia, ktoré reaguje výlučne na skutočnosti podstatné pre posúdenie splnenia zákonných predpokladov na nariadenie neodkladného opatrenia, resp. jeho nenariadenie. Je vecou všeobecných súdov, aby vyhodnotili splnenie zákonných podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia, pričom do vyhodnotenia dôvodnosti jeho nariadenia, ktoré je založené primárne na skutkových otázkach, ústavný súd zásadne nie je oprávnený zasahovať alebo právny názor všeobecného súdu nahrádzať svojím uvážením. Samotné napadnuté uznesenie bolo navyše výsledkom procesného postupu, ktorý bol zákonný a procesnými právnymi normami predpokladaný pre túto formu rozhodovania. Preto ani v tomto smere ústavný súd nenašiel pochybenia krajského súdu spočívajúce v procesnom excese takej intenzity, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (porov. III. ÚS 169/2010, III. ÚS 281/07).

11. Z hľadiska posúdenia potenciálneho porušenia základných práv sťažovateľa, ktoré označil v ústavnej sťažnosti, je tiež podstatné, že o žalobe žalobcu na vypratanie nehnuteľnosti okresný súd dosiaľ nerozhodol. Z toho vyplýva, že hoci nebolo vyhovené návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia, je mu ako strane sporu zaručené právo na konečnú, definitívnu ochranu poskytovanú súdom rozhodnutím vo veci samej. Predpokladom na záver o porušení základných práv a slobôd je totiž iba také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né následnou

činnosťou všeobecného súdu napr. v konaní o veci samej (porov. I. ÚS 46/00, III. ÚS 406/2013). Bez významu nie je tiež skutočnosť, že hoci aktuálnemu návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia nebolo vyhovené, ochranu sťažovateľom označených práv poskytuje Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a civilný súd aj možnosťou podať (právne perfektný) návrh na neodkladné opatrenie za splnenia zákonných podmienok znova (§ 329 ods. 3 CSP).

12. Na tomto základe ústavný súd sumarizuje, že neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby do napadnutého uznesenia krajského súdu zasahoval, pretože pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mohla zakladať dôvod na vyslovenie porušenia sťažovateľom označených práv napadnutým uznesením krajského súdu po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

13. Na záver ústavný súd považuje za žiaduce dať do pozornosti, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti je kritériom klasifikačným, nie kvalitatívnym. Sťažovateľ musí v ústavnej sťažnosti uviesť konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa neho dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd. Sťažovateľ síce v ústavnej sťažnosti opísal skutkové okolnosti veci a vyjadril nespokojnosť s rozhodnutím všeobecných súdov, no bližšie právne argumenty a právne posúdenie predloženej veci neuviedol. Jeho argumentácia sa obmedzila na požiadavku, aby ústavný súd našiel príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením a obsahom ním označených základných práv, čo z hľadiska odôvodnenia ústavnej sťažnosti ako jednej z jej náležitostí je nedostačujúce a mohlo založiť aj dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

14. Ústavný súd dodáva, že kritika právnych záverov všeobecných súdov pri poskytovaní ochrany „zákonným“ subjektívnym právam sporových strán či účastníkov konania musí mať v ústavnej sťažnosti nevyhnutné prepojenie na základné práva a slobody sťažovateľa, a to nielen na úrovni návrhu na rozhodnutie vo veci samej, ale aj v rovine odôvodnenia ústavnej sťažnosti (III. ÚS 463/2018).

15. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 19. mája 2022

Miloš Maďar
predseda senátu